

Bydgoszcz, 30.10.2024 r.

Dr hab. n o zdr. Anna Andruszkiewicz, prof. UMK
Kierownik Katedry Podstaw Umiejętności
Klinicznych i Kształcenia
Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych
Wydział Nauk o Zdrowiu CM UMK w Toruniu

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ
mgr Pauliny Szydłowskiej - Pawlak
nt. „ Pomiar obciążenia pracą pielęgniarek w opiece nad pacjentem z wrodzoną przepukliną
przeponową”
napisana pod kierunkiem dr hab. n. o zdrowiu prof. UM w Łodzi, Dorota Kilańskiej

Praca pielęgniarki należy do najtrudniejszych i najbardziej odpowiedzialnych, ponieważ jest związana z ratowaniem zdrowia i życia ludzkiego. Ponadto wymaga od pielęgniarki: odpowiedzialności za osoby powierzone jej opiece, wykonywania czynności w systemie ciągłym i zmianowym, który destrukcyjnie oddziałuje na zdrowie fizyczne i psychiczne, towarzyszenia ciężko chorym i umierającym, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych wynikających z interakcji ze współpracownikami, pacjentami oraz ich rodzinami. Pomiar obciążenia pracą jest wyzwaniem dla współczesnego pielęgniarstwa, zwłaszcza, że jednym z jego celów jest ustalenie odpowiedniej obsady pielęgniarskiej, co ma wpływ na bezpieczny pobyt chorego w szpitalu. Konieczność określenia liczby zatrudnienia personelu pielęgniarek jest poparta mocnymi dowodami naukowymi, które wskazują na negatywne skutki w przypadku braków kadrowych. Należy podkreślić, że badania pomiaru obciążenia pracą pielęgniarek prowadzone były, przede wszystkim w grupie pacjentów dorosłych. Niewiele badań w tym obszarze dotyczyło pacjentów pediatrycznych a tylko nieliczne analizowały obciążenie pracą w grupie pielęgniarek neonatologicznych. W kontekście powyższych danych tematyka badawcza podjęta przez Autorkę niniejszej rozprawy doktorskiej wydaje się niezwykle ważna i uzasadniona. Celem badań mgr Pauliny Szydłowskiej – Pawlak był pomiar obciążenia pracą pielęgniarek, sprawujących opiekę nad pacjentem z wrodzoną przepukliną przeponową, hospitalizowanych w oddziale intensywnej terapii noworodka. Taki cel lokuje pracę w nurcie badań nauk o zdrowiu. Doktorantka prezentuje do oceny pracę empiryczną, zbudowaną zgodnie z wymaganiami stawianymi rozprawom badawczym.

Charakterystyka i ocena formalna rozprawy doktorskiej

Przedstawiona do oceny praca doktorska ma formę jednostronnego wydruku komputerowego w twardej oprawie zawierającego ponumerowane strony, w tym zasadniczego tekstu 93 strony. Pozostałą część pracy stanowią: streszczenia w języku polskim i w języku angielskim, piśmiennictwo oraz Załączniki: zawierające m.in. narzędzia badawcze, spis rycin i tabel oraz zgodę Komisji Bioetycznej. W tekście rozprawy zamieszczono 8 tabel i 2 ryciny. Lista piśmiennictwa zawiera 144 opisy bibliograficzne, zarówno polskie, jak też anglojęzyczne, które stanowią blisko 80% wszystkich cytowanych źródeł, większość to artykuły z czasopism naukowych, które ukazały się w ostatnich 10 latach. Opis bibliograficzny jest poprawny. Jednak należy zwrócić uwagę na brak staranności w zapisie: część cytowań bibliograficznych nie zawiera wskazania stron, w pozycji 7 brak jest nazwiska autorów, sposób zapisu internetowej ścieżki dostępu odbiega od ogólnie przyjętego. Uwagi mają charakter redakcyjny i nie wpływają na ocenę wartości pracy. Pod względem językowym i edytorskim rozprawa przygotowana jest poprawnie, aczkolwiek Doktorantka wielokrotnie w odniesieniu do grupy badanej używa pojęcia *rzeczona grupa*, co wydaje się pewną niezręcznością językową. Doktorantka nie ustrzegła się także pewnych niedociągnięć w postaci błędów interpunkcyjnych i stylistycznych.

Część teoretyczna rozprawy jest poprawna i daje podstawy do postawienia pytań badawczych i hipotez, opracowania założeń o wzajemnych zależnościach oraz wskazuje na sposób statystycznego opisu i kierunku wnioskowania. W dwóch rozdziałach Autorka opisała podstawy teoretyczne swoich badań. W pierwszym starała się przedstawić podstawowe informacje dotyczące obciążenia pracą, omówiła pojęcie pracy zarówno w jej fizycznym, jak i umysłowym wymiarze. Opisała czynniki zagrożenia, które mogą być szkodliwe dla zdrowia pracownika i mogą wpływać negatywnie na obciążenie wykonywanej pracy. Analiza literatury była prowadzona w kontekście pracy pielęgniarki. Rozdział drugi został poświęcony przedstawieniu stanu klinicznego pacjentów z wrodzoną przepukliną przeponową. Koncentrując się na ich problemach zdrowotnych, wynikających z wady. Opisano również zalecane interwencje medyczne realizowane w oddziale intensywnej terapii noworodka z uwzględnieniem wysokospecjalistycznego leczenia tlenkiem azotu oraz wsparcia krążeniem pozaustrojowym. W podsumowaniu części teoretycznej recenzowanej pracy pragnę podkreślić, że jest ona spójna wewnętrznie, merytorycznie poprawna, usystematyzowana, ma przejrzystą strukturę i wskazuje na opanowanie wiedzy teoretycznej w omawianym obszarze.

W **części metodologicznej rozprawy** Autorka opisała podstawy metodologiczne badań własnych. Doktorantka przedstawiła: cel pracy, pytania badawcze i hipotezy, opis zastosowanych narzędzi użytych do badania (skala TISS-28, skala NEMS, skala NAS), organizację badań oraz opis badanej grupy. **Część empiryczna rozprawy** jest generalnie przeprowadzona prawidłowo. Referowanie wyników badań jest

logiczne. Tabele są poprawnie przygotowane, czytelne i ta część pracy nie budzi większych zastrzeżeń (s.46-59). Jednak analizując sposób prezentacji wyników pojawiają się następujące wątpliwości:

1. Doktorantka w odniesieniu do zastosowanych metod weryfikacji hipotez sformułowanych dla problemów badawczych 1-8 używa następującego stwierdzenia np. : *Na potrzeby weryfikacji hipotezy badawczej zostały wykorzystane statystyki opisowe oraz pomiar obciążenia pracą pielęgniarek na podstawie TISS-28, a uzyskane wyniki zostały poddane analizie i przeliczeniom zgodnym z wytycznymi.* Natomiast weryfikacja hipotez była prowadzona w oparciu o statystyki opisowe, które pochodziły z analizy danych pozyskanych ze skal, które badają obciążenie pracą.
2. Niezrozumiała hipoteza sformułowana dla problemu badawczego nr 9 *Zachodzi związek średnich godzin dla TISS-28, NEMS i NAS.*
3. Brak uzasadnienia weryfikacji powyższej hipotezy za pomocą testu *Tau Kendalla.*
4. Na stronie 67 Doktorantka stwierdza, że: *Zważając na fakt, że w grupie badanej zmarło dwanaścioro pacjentów poddano także analizie obciążenie pracą pielęgniarek w dobie zgonu.* Natomiast w Charakterystyce grupy na stronie 45: *U 27 spośród 33 noworodków stwierdzono zgon.*

Doktorantka sformułowała 10 wniosków, które mają swoje uzasadnienie w wynikach i wskazują, że obciążenie pracą pielęgniarek w opiece nad pacjentem z wrodzoną przepuklinową przeponową było wysokie lub nadmiernie obciążające, aby zapewnić pacjentom z wrodzoną przepukliną przeponową bezpieczeństwo w trakcie hospitalizacji rekomenduje się współczynnik opieki pielęgniarskiej 1:1. Wskazane jest wprowadzenie obligatoryjnego pomiaru obciążenia pracą pielęgniarską w oddziałach intensywnej terapii noworodków w oparciu o skale: TISS-28, NEMS i NAS. Analiza wyników w skali NAS określiła realny czas wymagany na realizację interwencji pielęgniarskiej u dziecka z CDH (*Congenital Diaphragmatic Hernia*).

Wszystkie powyższe uwagi zostały sformułowane z obowiązku Recenzenta, mają charakter doskonalący i być może zostaną wykorzystane przez Doktorantkę przy opracowywaniu publikacji na podstawie ocenianej rozprawy doktorskiej.

Ocena strony formalnej Treści zawarte w rozdziałach są poprawne. Rozprawa doktorska została zredagowana w sposób typowy dla prac o charakterze empirycznym – część teoretyczna, metodologiczna oraz sprawozdanie z badań wraz z wnioskami. Pracę Doktorantka napisała językiem prostym i komunikatywnym, jednak nie zawsze poprawnie pod względem stylistycznym. Literaturę dobrała adekwatnie do problematyki badawczej. Podsumowując z formalnego punktu widzenia oceniana rozprawa jest napisana poprawnie. Występujące uchybienia i braki miejscami zakłócały recepcję prezentowanego w pracy wykładu. Podstawy teoretyczne, plan badań i jego realizacja nie budzą jednak zasadniczych zastrzeżeń. Stwierdzam, że:

1. Doktorantka, podjęła bardzo istotną problematykę badawczą, w której istnieje brak wiedzy naukowej oraz stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego.
2. Wnioski z badań mają bardzo wysoki walor praktyczny mogą być wykorzystane do opracowania rekomendacji modelu organizacji pracy pielęgniarek w oddziałach intensywnej terapii nad pacjentami z wrodzoną przepuklinową przeponową.

Wniosek końcowy:

Podsumowując stwierdzam, że przedłożona mi do recenzji rozprawa doktorska w dziedzinie nauki medycznej i nauki o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu Pani Pauliny Szydłowskiej- Pawlak spełnia wymogi określone w art.13 ust.1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz stopniach i tytułach w zakresie sztuki (Dz. U.2017 r, poz. 1789). stanowiąc oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, a Doktorantka wykazała się ogólną wiedzą teoretyczną w danej dyscyplinie naukowej oraz posiada umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Mam więc zaszczyt przedłożyć Wysokiej Radzie Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi o dopuszczenie Pani mgr Pauliny Szydłowskiej- Pawlak do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Z poważaniem

Kierownik
Katedry Podstaw Umiejętności Klinicznych
i Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych
Anna Andruszkiewicz
dr hab. Anna Andruszkiewicz, prof. UMK